

Tiết 49.

Lý luận văn học.

MỘT SỐ THỂ LOẠI VĂN HỌC: THƠ, TRUYỆN.

A. Mục tiêu bài học:

1. Kiến thức:

- Giúp học sinh:
 - + Nhận biết thể và loại trong văn học.
 - + Hiểu khái quát đặc điểm của một số thể loại văn học: Thơ, truyện
 - + Vận dụng hiểu biết để đọc văn.

2. Kỹ năng:

- Nhận diện đặc trưng của thể loại thơ, truyện.
- Phân tích, bình giá tác phẩm thơ, truyện theo đặc trưng thể loại.

3. Thái độ:

- Có ý thức học tập và rèn luyện để biết cách phân tích, đánh giá một tác phẩm thơ, truyện.

B. Chuẩn bị bài học:

1. Giáo viên:

1.1 Dự kiến bp tổ chức hs hoạt động cảm thụ tác phẩm:

- Phương pháp đọc hiểu. Phân tích, tổng hợp, trao đổi thảo luận nhóm.
- Định hướng tìm hiểu nội dung bài học qua hệ thống câu hỏi bài tập.
- Tích hợp phân môn Làm văn. Tiếng Việt. Đọc văn.

1.2. Phương tiện:

Sgk, giáo án, đọc tài liệu tham khảo.

2. Học sinh:

- Hs chủ tìm hiểu bài qua hệ thống câu hỏi sgk.

C. Hoạt động dạy và học:

1. Ôn định tổ chức:

2. Kiểm tra bài cũ:

3. Giới thiệu bài mới:

Truyện, thơ là hai thể loại văn học chủ yếu của văn học hiện đại nói riêng và văn học Việt Nam nói chung. Vậy, truyện là gì? Có đặc trưng như thế nào? Thơ là gì? Có đặc trưng như thế nào?

Hoạt động của GV và HS	Yêu cầu cần đạt.
* <u>Hoạt động 1.</u> Hướng dẫn HS đọc phần I và định hướng nội dung. Trao đổi thảo luận theo cặp. GV chuẩn xác kiến thức.	I. Quan niệm chung về loại, thể văn học. - Cơ sở chung để phân chia loại thể văn học là dựa vào phương thức (cách thức phản ánh hiện thực, tình cảm của tác phẩm). 1. Loại.

- Loại là gì? Có mấy loại hình văn học? - Thể là gì? Căn cứ để phân chia thể? <u>* Hoạt động 2.</u> Trao đổi thảo luận nhóm. Đại diện nhóm trình bày. GV chuẩn xác kiến thức. - <u>Nhóm 1</u>: Đặc trưng cơ bản của thơ là gì? - <u>Nhóm 2</u>: Thơ được phân loại như thế nào? Có bao nhiêu loại? - <u>Nhóm 3</u>: Nêu yêu cầu chung khi đọc thơ? <u>* Hoạt động 3.</u> GV hướng dẫn HS đọc phần II. Định hướng nội dung. Trao đổi thảo luận nhóm. Đại diện nhóm trình bày. GV	- Là phương thức tồn tại chung, là loại hình, chủng loại. Tác phẩm văn học được chia làm 3 loại: tự sự, trữ tình, trào phúng 2. Thể. - Là hiện thực hóa của loại, nhỏ hơn loại. - Căn cứ để phân chia đa dạng: Có khi dựa vào độ ngắn dài; đề tài; cấu trúc; tính chất mâu thuẫn; cảm hứng chủ đạo... - Có một thể loại tồn tại độc lập: Văn nghị luận (chính trị xã hội, văn hóa) II. Thể loại thơ. 1. Khái lược về thơ. a/ Đặc trưng của thơ. - Là một thể loại văn học có phạm vi phổ biến rộng và sâu. - Thơ tác động đến người đọc bằng sự nhận thức cuộc sống, những liên tưởng, tưởng tượng phong phú, - Thơ ca là tấm gương phản chiếu tâm hồn, là tiếng nói của tình cảm con người, những rung động của trái tim trước cuộc đời. - Thơ chú trọng đến cái đẹp, phần thi vị của tâm hồn con người và cuộc sống khách quan. - Cốt lõi cơ bản của thơ là trữ tình - Ngôn ngữ thơ cô đọng, hàm súc, giàu nhịp điệu, hình ảnh sinh động, được tổ chức đặc biệt theo thể thơ. b/ Phân loại thơ. - Phân loại theo nội dung biểu hiện có: + Thơ trữ tình + Thơ tự sự + Thơ trào phúng - Phân loại theo cách thức tổ chức có: + Thơ cách luật. + Thơ tự do. + Thơ văn xuôi. 2. Yêu cầu về đọc thơ. - Cần biết rõ tên bài thơ, tập thơ, tác giả, hoàn cảnh sáng tác... - Đọc kĩ văn bản, cảm nhận ý thơ qua từng dòng, từng câu, từng từ, từng hình ảnh, nhịp điệu...
--	---

chuẩn xác kiến thức. - <u>Nhóm 1</u>: Nêu đặc trưng của truyện? - <u>Nhóm 2</u>: Truyện được phân thành bao nhiêu loại ? - <u>Nhóm 3</u>: Nêu yêu cầu chung khi đọc truyện? * <u>Hoạt động 4</u>. HS đọc ghi nhớ SGK. * <u>Hoạt động 3</u>. GV hướng dẫn HS làm bài tập SGK. Mỗi nhóm 1 ý nhỏ.	- Lí giải, đánh giá về nội dung và nghệ thuật III. Truyện. 1. Khái lược về truyện. a/ Đặc trưng của truyện. - Là thể loại văn học phản ánh đời sống trong tính khách quan của nó qua con người, hành vi, sự kiện được miêu tả và kể lại bởi một người nào đó. - Thường có cốt truyện. - Nhân vật. - Nhân vật được miêu tả chi tiết, sống động gắn với hoàn cảnh. - Phạm vi miêu tả không bị hạn chế bởi thời gian và không gian. - Ngôn ngữ linh hoạt gần với đời sống. b/ Phân loại truyện. - Văn học dân gian: thần thoại, truyền thuyết, cổ tích,... - Văn học trung đại: có truyện viết bằng chữ Hán và chữ Nôm. - Văn học hiện đại: có truyện ngắn, truyện vừa, truyện dài. 2. Yêu cầu đọc truyện. - Tìm hiểu bối cảnh xã hội, hoàn cảnh sáng tác... - Phân tích diễn biến cốt truyện. - Phân tích nhân vật: ngoại hình, tính cách, ngôn ngữ... - Xác định vấn đề của truyện đặt ra, ý nghĩa tư tưởng, giá trị của truyện trên các phương diện: nhận thức, giáo dục, thẩm mỹ. III. Tổng kết: Ghi nhớ. SGK IV. Luyện tập. - Bài tập SGK tr136.
--	---

4. Củng cố:

- Nắm vững những đặc trưng thể loại của thơ, truyện.
- Nhớ các loại thơ, truyện và yêu cầu khi đọc thơ, truyện.

5. Dặn dò:

Học bài cũ, soạn bài mới: Tác gia Nam Cao.